

Kriterier för rekommendation av målarfärg

Bakgrund

Många frågor från medlemmar och allmänheten till Astma- och Allergiförbundet handlar om luftvägsbesvär och doftöverkänslighet som uppkommit pga emissioner från målarfärger. Vi har sett ett behov av granskning och märkning av den aktuella produkten. Detta dokument; Astma- och Allergiförbundets kriterier för målarfärg, är ett viktigt underlag för Granskningsrådet vid granskning och rekommendation av aktuella produkter. Samtidigt är kriterierna en uppmaning till fler fabrikanter att utveckla produkter, som klarar känsliga och överkänsliga människors krav.

Sammanfattning

Sedan 1976 bedömer Astma- och Allergiförbundets Granskningsråd varje år en rad produkter inom det kemisk-tekniska området, varav målarfärg, limmer och spackel är en viktig produktgrupp. **En grundförutsättning för att produkterna ska kunna rekommenderas är att emissioner från flyktiga kemikalier inte får överstiga 10µg/m²h två veckor efter applicering samt att detta ska vara testat av ackrediterat laboratorium enligt standardiserad metod.**

I stort sett all vattenbaserade målarfärger som säljs idag innehåller allergiframkallande konserveringsmedel som vid hudkontakt kan ge allergiska kontakteksem. Astma- och Allergiförbundets rekommendation för målarfärger tar endast sikte på luftvägsbesvär som emissioner kan ge. Astma- och Allergiförbundet ställer därav krav på tillverkaren kring upplysning om produktens innehåll för att informera användaren om de risker som föreligger vid applicering av färgen. Märkningen för målarfärg gäller först två veckor efter applicering. Astma- och Allergiförbundet avråder känsliga personer från att måla själv, även med färg som är rekommenderad av förbundet.

Förbundets rekommendation är en vägledning och en hjälp för konsumenten i sökandet efter produkter som är bra ur allergisynpunkt. Någon fullständig garanti kan naturligtvis aldrig ges. En produkt kan ge upphov till reaktioner hos enstaka personer, trots noggrann granskning. Människor reagerar olika, och några är så känsliga att de kan reagera trots en avancerad produktanpassning.

Granskningsrådet består av specialister inom medicin, kemi och teknik. För granskningsrådets arbete gäller – liksom i Miljöbalken § 6 - den så kallade försiktighetsprincipen. Om det finns

tveksamhet om produktens innehåll och egenskaper avstår rådet från att rekommendera produkten, även om det i sig kan vara fråga om en mycket bra produkt. Granskningsrådets roll är att värdera och i några fall beställa fram tester, mätningar och till sist göra en kvalificerad bedömning av allergirisker. Grundläggande underlag i arbetet är recepturer och produktinformation. Den slutgiltiga bedömningen och rekommendationen baseras på forskningsresultat, existerande tester, mätningar, recepturer, produktinformation, vetenskap och beprövad erfarenhet. Det slutgiltiga rekommendationsbeslutet tas av förbundsstyrelsen.

Fakta

Inomhusmiljön påverkas av många olika faktorer, som kan leda till ohälsa. I sökandet efter orsaker till sjukahus-syndrom har man misstänkt – och många gånger funnit – olämpliga ventilations- och temperaturförhållanden men även luftföroreningar i form av partiklar och gasformiga kemikalier, fukt och mögelproblem icke att förglömma. Partiklar tillförs i stor utsträckning från den yttre miljön och kan i viss mån filtreras bort från inomhusmiljön. Gasformiga kemikalier härstammar däremot mest från inre, lokala emissionskällor, såsom parfymer, tvätt- och rengöringsmedel men också kemiskt behandlade eller tillverkade ytmaterial i väggar, golv och tak. Sådana emissioner måste uppmärksammas, eftersom de har inverkan på vår hälsa. Människan har två ”varnande” sinnen som aktiveras i den kemiska närmiljön. Luktsinnet reagerar snabbt på kemikalier som avger dofter. Personer med doftöverkänslighet kan få uttalade hälsoproblem. Det andra sinnet, ”det kemiska”, ger varningssignaler till människan även vid förekomst av volatila, icke luktande kemikalier. Dessa båda sinnen samarbetar så att vi kan uppfatta när vi utsätts för kemikalier. Hur kan då inomhuskemikalier skada oss? Från ingående studier av yrkesmålare vet vi att de tidigare vanliga, lösningsbaserade målarfärgerna i hög grad ledde till direkt neurotoxiska skador. Detta är ett av huvudskälen ur arbetsmiljösynpunkt till att vattenbaserade färger i dag förordas i inomhusmiljön. De relativt sett svagare emissionerna från dagens vattenbaserade målarfärger ligger väsentligt under de nivåer som är tillåtna för yrkesmålare, men de kan trots det ge hälsoproblem, framför allt för människor med ökad känslighet i de kemiska varningssystemen.

Av enkätundersökningar både från Sverige och USA framgår att en tredjedel av befolkningen upplever obehag av olika lukter. Det kan vara parfymer, cigarettök och olika kemikalier, bland

annat målarfärger. I lättare fall är symtomen huvudvärk och illamående, men i en omfattande svensk studie angav cirka 16 procent att de på grund av symtom som irritation, sveda eller klåda i ögonen, snuva, hosta och allmänt obehag undvek lokaler, miljöer och sociala kontakter där de kände parfym- eller andra kemikalielukter.

Kriterier

Kemikalier i gasform kan ge irritationsreaktioner i de övre och nedre luftvägarna samt orsaka snuva, irritationshosta och astma. Vid bedömning av målarfärger är de viktigaste frågorna Granskningsrådet har att ta ställning till följande:

- För kontroll av den totala emissionen (TVOC) av flyktiga kemikalier används Flec-metoden ISO 16000-10 alternativt Kammarmetod ISO 16000-9.
- Certifierat, oberoende laboratorium ska stå för analyserna.
- Två veckor efter applicering får emissionsvärdet inte överstiga $10 \mu\text{g}/\text{m}^2/\text{h}$.
- Oavsett halten av alla tillsatta ingredienser som kan vara allergiframkallande ska dessa anges på produktens förpackning.
- En förklarande informationstext om försiktighet och god ventilation ska finnas med på förpackningen i anslutning till vår märkning. Se avsnitt *Användande av logotyp*.

Hur ansöker ni?

Information och ansökningsformulär erhålls digitalt via kontakta med marknadsansvarige,

christine.hanberg@astmaoallergiforbundet.se

Användande av logotyp

Nedan logotyp ska användas för märkning av rekommenderade produkter och i marknadsföring.

För att få rättighet att använda Astma- och Allergiförbundets logotype i marknadsföringen och då få uttrycka att produkten är rekommenderad av Astma- och Allergiförbundet skall avtal ha upprättats mellan parterna.

Följande förklarande informationstext ska finnas med på förpackningen i anslutning till logotypen:

Astma- och Allergiförbundets rekommendation
gäller ej under appliceringen av färgen utan först
14 dagar efter avslutad målning.
Iaktta försiktighet och sörgj för god ventilation
under avklingsstiden (2 veckor).